

چکیده

هدف پژوهش حاضر مقایسه اثربخشی آموزش مهارت حل مسأله و ابراز وجود بر میزان سازگاری اجتماعی و نگرش‌های ناکارآمد دانش‌آموزان پسر پایه دهم منطقه خمام بود. روش پژوهش حاضر آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با دو گروه آزمایش و یک گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی دانش‌آموزان پسر پایه دهم دبیرستان‌های منطقه خمام در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ بود. از این بین با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و با توجه به شرایط ورود و خروج پژوهش تعداد ۳۰ دانش‌آموز (۱۰ نفر گروه کنترل، ۱۰ نفر گروه آموزش حل مسأله و ۱۰ نفر گروه آموزش ابراز وجود) انتخاب و به عنوان پیش‌آزمون پرسشنامه‌های سازگاری دانش‌آموزان سینه‌ها و سینگ (۱۹۹۸) و نگرش‌های ناکارآمد وایزمن و همکاران (۱۹۷۸) را تکمیل کردند. سپس یکی از گروه‌های آزمایش طی ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای تحت مداخله آموزش حل مسأله و گروه دیگر نیز طی ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای تحت آموزش مهارت ابراز وجود قرار گرفتند درحالی‌که در مورد گروه کنترل مداخله‌ای اجرا نشد؛ سپس پس‌آزمون برای دو گروه آزمایش و گروه کنترل اجرا شد. داده‌های به دست آمده با استفاده از تحلیل کوواریانس تک‌متغیری و چند متغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌های پژوهش نشان داد در سازگاری اجتماعی میانگین گروه ابراز وجود به صورت معنی‌داری بیشتر از گروه حل مسأله است. میانگین گروه ابراز وجود و حل مسأله نیز به صورت معنی‌داری بیشتر از میانگین گروه کنترل می‌باشد ($P < 0/01$). همچنین اثربخشی آموزش مهارت‌های حل مسأله بر نگرش‌های ناکارآمد کل و مولفه‌های موفقیت-کامل‌طلبی، نیاز به تأیید دیگران و نیاز به راضی‌کردن دیگران بیشتر از آموزش مهارت ابراز وجود است. اما این دو روش تأثیری بر آسیب‌پذیری-ارزشیابی عملکرد ندارند ($P < 0/01$). بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که آموزش مهارت حل مسأله و ابراز وجود بر سازگاری اجتماعی و نگرش‌های ناکارآمد دانش‌آموزان اثربخش بوده و این تأثیر در مورد سازگاری اجتماعی به نفع آموزش ابراز وجود و در مورد نگرش‌های ناکارآمد به نفع گروه حل مسأله است.

کلیدواژه‌ها: آموزش مهارت حل مسأله، آموزش مهارت ابراز وجود، سازگاری اجتماعی، نگرش‌های ناکارآمد، دانش‌آموزان